

noodig. Ze ving aan het kevertje op te vreten, bij den kop te beginnen. Na eenige minuten was ze al tot de laatste ringen gevorderd, doch toen ze die aanbeet, begonnen ze opnieuw sterk te lichten, en ze bleven lichten, totdat het laatste lichtende brokje in den mond van het *Mantiswifje* verdwenen was. Zelfs toen was het niet direct uit, maar werd het voorste deel van den slokdarm van de *Mantide* van binnen uit geillumineerd, zoodat het licht zelfs door den thorax heen scheen. De *Mantide* stoorde zich aan dit verschijnsel in het geheel niet, evenmin als zij dit bij een tweede, op gelijke wijze verloopende proef deed; ze liet zich dus door het lichten volstrekt geen schrik aanjagen. Ten opzichte van deze *Mantiden* is het lichten dus niet als een bescherming te beschouwen. Het is echter mogelijk dat kikkers en padden er wel een afkeer van hebben. Ook hiermede heb ik een proefje genomen dat evenwel te kort heeft geduurd om er een conclusie uit te trekken. Misschien dat een der lezers lust en gelegenheid heeft in dezen nog proeven te nemen. Ik kan dat zeer aanraden.

Dat de ringen van het gevangen en opgevreten kevertje, toen de *Mantis* ze aanvat, weer begonnen te lichten, kan worden verklaard door toetreding van versche zuurstof. Het lichten wordt voor een oxydatieproces gehouden, waarbij zuurstof dus een rol speelt. Het intermitterend lichten kan met het rythmisch ademhalen in verband worden gebracht en het willekeurig doen ophouden van het lichten, zou door afsluiting van zuurstofaanvoer verklaard kunnen worden.

Ik zette hierboven „een vuurvreter” maar dat moet zijn een lichtvreter, want de lichtende organen van de glimwormpjes stralen slechts zeer weinig warmte uit. Haar mond heeft de *Mantide* dus niet gebrand.

S. L.

NOG EENS HET SLANGENBLAD.

Het artikel over het slangenblad van de hand van den Heer BACKER (zie IIe Jaargang, afl. 11 en 12 en IIIe Jaargang, afl. 1), bracht mij een tocht in herinnering, die ik nu juist vier jaar geleden, (Januari 1911) maakte in 't bergland van Pekalongan.

Ik bracht toen eenige dagen door in de gouvernements Passangrahan te Lebak-barang, in 't onderdistrict van dien zelfden naam.

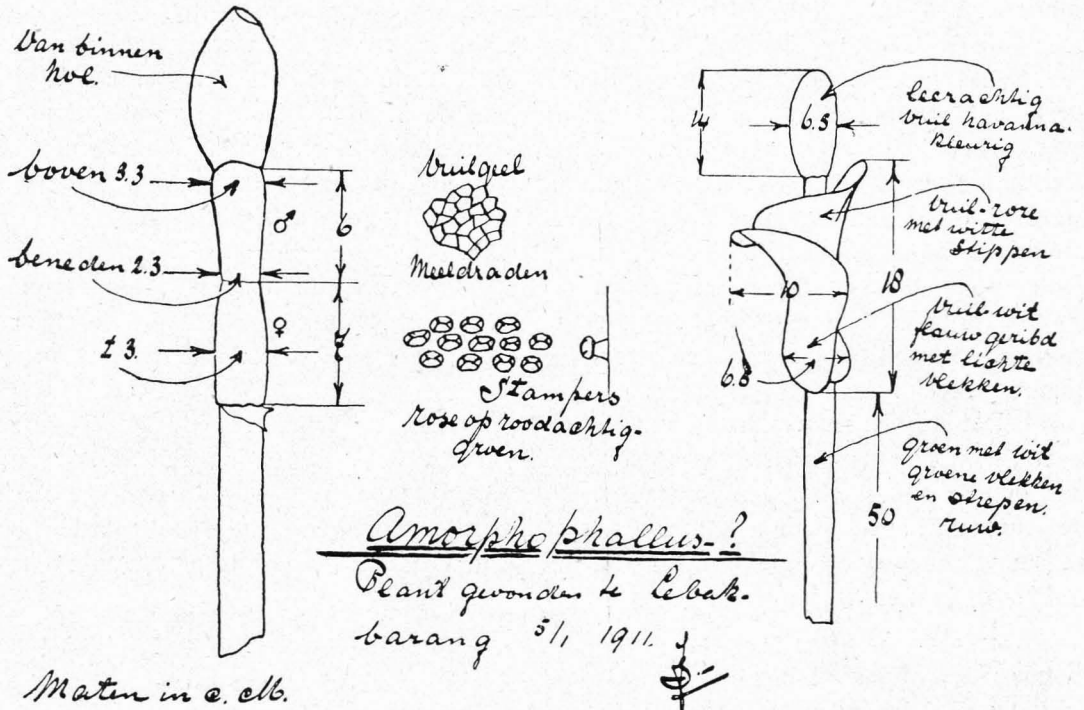
Behalve verschillende zeldzame orchideeën en twee soorten van de bekende bekerplanten, (*Nepentes*), vond ik aan een wegrand op een hoogte van ± 2000 voet een exemplaar van bovengenoemde plantensoort.

Mijn aantekeningen over dezen tocht nog eens opzoekend, en naslaand, vond ik een indertijd door mij naar 't gevonden exemplaar gemaakte schetsteekening, die ik hier onder laat volgen:

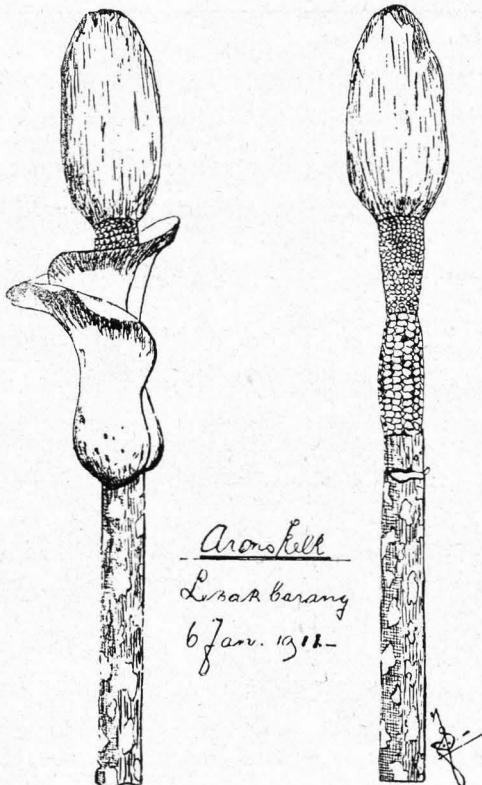
Ik doopte de plant, waarvan me indertijd de naam onbekend was naar de gelijkenis met een Hollandsche bekende „Aronskelk”, een plant waarmee ze overigens zeer verwant is.

Ik zocht na 't verschijnen van het artikel van den Heer BACKER met behulp van de daarin voorkomende tabel de plant te determineeren, iets, wat zeer gemakkelijk kon geschieden, omdat ik vroeger alle afmetingen nauwkeurig had opgemeten en genoteerd. Het is me echter niet mogen gelukken de plant tot een van de vier beschreven soorten

terug te brengen, waarom ik hieronder mijn aantekeningen even wil herhalen, om te

doen uitmaken of mijn plant misschien een andere, door den Heer BACKER nog niet beschreven soort is. *)

Volgens de determinatie tabel moet van 1 naar 2 worden overgegaan en van daar naar 3 (in de tabel staat foutief weer 2 aangegeven). Het meest lijkt me nu de plant te kloppen met de beschrijving van *A. Mulléri* BL., maar hiervoor staat opgegeven als lengte van het ♂ Kolfdeel 30—33 m/m, terwijl dit bij mijn exemplaar 60 m/m bedroeg, en voor 't ♀ Kolfdeel 35—50 m/m hetgeen bij de gevonden plant 70 m/m bedroeg. Het onvruchtbare Kolfdeel was 140 m/m lang hetgeen valt binnen de opgegeven grenzen. Van een schijfvormige verbreding van den voet valt echter, zooals uit de teekening duidelijk te zien is, niets te bespeuren.

Gaarne zou ik van den Heer BACKER willen vernemen of we hier misschien toch met een reuzen exemplaar van *A. Mulléri* te maken hebben, of dat mijn plant een nieuwe, nog niet beschreven soort is.

Soemberhardjo, 25 Dec 1914.

J SYBRANDI.

*) De plant behoeft niet tot het geslacht *Amorphophallus* te behooren en is dan ook niet met de lijst door BACKER van dat geslacht gemaakt te determineren. Het is echter stellig een vertegenwoordiger van de fam. der Aronskelken. Red.